

כסא הכבוד כו'. וזהו דודי שלח ידו מן החור שהוא בחי' שפע רצה"ע הנק' כתר שלמעלה מן החכ' שבא שלא כסדר ההשתל' (ושם בבחי' הכתר הנק' עתיקא נא' לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה דכולא ימינא, ולכן נא' ב"פ ימין ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, כי הגבו' דשם הם ג"כ בחי' חסדים ונק' ימין, ומהם נמשך להיות תרעץ אויב כו' וד"ל). ועי"ז ומעי המו עליו שנתעוררו המלאכים הנק' מעיים דכנס"י ברחמים רבים על נפשם, ועי"ז ממילא נתעוררו מן השינה גם שפשטתי את כותנתי כו' וד"ל.

לעילוי נשמת

הרה"ת עוסק בצ"צ וכו'

ר' יעקב משה הכהן ז"ל

בהרה"ח ר' מאיר ישראל איסור הכהן ז"ל

פרידמאן

נפטר יו"ד ניסן, ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי משפחתו שיחיו

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

היכל

ששי

שער

ארבעה עשר

מאמר

אני ישינה

תרל"א

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וארבע לבריאה

מאה ושנים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו

פתח דבר

לקראת ש"פ ראה מבה"ח אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „אני ישנה" מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע משנת תרל"א.

אודות מאמר זה כותב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב (ראה לקמן בהמ"מ): „דרוש אחד מכ"ק אדמו"ר וצוקללה"ה זיע"א מתחיל אני ישנה ולבי ער . . והוא ענין טוב וכשילמד אותו בעיון אקוה שימצא בו מעט טוב טעם". מאמר זה הובא ונתבאר בכמה מאמרי דא"ח מכ"ק אדמו"ר זי"ע (ראה בהנסמן בהמ"מ).

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מבוך כתי"ק, והוא תדפיס מ"ספר המאמרים תרל"א חלק א' שנמצא בדפוס.

*

לתועלת הלומדים באו בשולי הגליון מראי מקומות וצייונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרב יהונתן דוד שי' (בהרב"צ ע"ה) רייניץ.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' ראה היתש"ד
מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר וני"ד שנה לנשיאותו
ברוקלין, נ. י.

MAAMMAR ANI YESHEINA—5631

Copyright © 2004 by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / Fax 778-4148
www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

אני ישנה תרל"א

יא

השינה. (אך לכאור' אין זה תירוץ כלל כי גם עכשיו הוא תפלה במקום קרבן שהוא ג"כ העלאת נפש הטבעית כו'. אך ע"י התפלה אין בחי' החזרת המוחין רק בפנימי', כי גם ההעלא' הוא רק מבחי' פנימי' שהיא מבחי' רוח הבהמה שבאדם, לכן ההמשכה הוא ג"כ רק בפנימי' ולא בחיצוני', לכן גם עכשיו אין שינה בפנימי' אבל בחיצוני' יש שינה, אבל בזמן הבית לא הי' בחי' שינה גם בחיצוניות כו' וד"ל).

וע"ז אמר אח"כ דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו, וענין שלח ידו מן החור הוא כמ"ש רז"ל במנשה שחתר לו הקב"ה חתירה מתחת כסא הכבוד וקיבלו בתשובה. והענין הוא דכל מיני הילוך השפע הן מלמטה למעלה הן מלמעלה למטה הכל הוא ע"י המלאכים, ויש ע"ז דין ומשפט למעלה כמה יהי' העלאת השפע וכמה יהי' ההמשכה, ואם הוא ראוי להשפעה או לאו, וכמ"ש וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו, שיש מיימינים ומשמאילים למעלה, וכמו בב"ד שלמטה יש עדה שופטת ועדה מצלת. וכ"ז כשנמשך השפע ע"פ קו המדה דחכ' או ממילא כאשר בא השפע דרך המדות נמשך בחי' קו המדה דחכ' במדות להימיין ולהשמאל כו', אבל כאשר בא השפע מבחי' הכתר שלמעלה מן החכ' שאז נמשך רחמים פשוטים, ואז נמשך השפע למטה שלא ע"פ דין ומשפט כלל כו'. וכ"ה עד"מ בענין התשובה, שהגם שבעת עליית תשובת מנשה ע"י המלאכים לא הניחו אותה לעלות מצד התגברות הדין על החסד, מ"מ המשיך הקב"ה שפע מלמעלה מן החכ' ששם אין מקום למלאכים המיימינים ומשמאילים ולזאת נתקבלה תשובתו, וז"ע שחתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד, כי הנה ארו"ל גדולה תשובה שמגיעת עד

החסד כו' אך מצד הסוכ"ע נתקבלה התשו' כו'. בסיום המאמר בפלח הרמון שם מביא הרה"ה מפאריטש ששאל את כ"ק אדמו"ר הצ"צ אודות ב' הפירושים בדבריו, וז"ל: שאלתי ממנו ענין חתר חתירה. והשיב: שב' הפי' הנ"ל שניהם אמת. ופי' הראשון קבלתי שתשובת מנשה הי' מבחי' כסה"כ

יתפרש ענין כסה"כ הוא בחי' התגלות עתיק בבניה ומשם נתקבלה התשו', ופי' זה הוא פי' הפשוט. ופי' הב' הוא מכי"ק אדמו"ר הזקן נ"ע [ראה גם לקו"ת האינו ע"ד, סע"ד. דרושים לשמע"צ צב, סע"א. וראה תו"א משפטים עז, א. סידור עם דא"ח צה, ג]. שבחי' כסה"כ הוא בבחי' בריאה והוא בחי' כיסוי והסתר כו', ולכן הי' צ"ל חתירה מתחת כסה"כ כנ"ל. — וראה כפי' הא' באוה"ת שה"ש (כרך ב) שם ע' תקכט: כסא הכבוד הוא בינה הנק' קדה"ק ושם התגלות עתיק ע"כ זהו והחמישית לפרעה דלית שמאלא כו' ולכן חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד. אוה"ת תולדות קלו, ב ואילך. וראה גם ד"ה בלילה ההוא בסה"מ תשי"ב שם ס"ע 96.

מהו בגדי מלכות. והשיב: שזהו ענין לבושי המצות שג"כ נפשטו בזמנה"ג [ראה סה"מ תרכ"ז ע' שעט. וש"נ], והם נק' בגדי מלכות כידוע במאמר יביאו לבוש מל' [תו"א מגילת אסתר צ, סע"ג. צא, ג. וראה לקמן ע' רלט]. שזהו לבושי המצות שנמשכים מבחי' מל' דא"ס.

כמ"ש רז"ל במנשה שחתר לו הקב"ה חתירה: בהבא לקמן ראה אוה"ת שה"ש (כרך ב) שם ע' תקכט. שחתר לו חתירה מתחת כסה"כ כי הנה ארו"ל גדולה תשובה שמגיעת עד כסה"כ: בד"ה דודי שלח ידו בפלח הרמון שם נוספה כאן הגהת הרה"ה מפאריטש, וז"ל: כן הי' לשון אדמו"ר [הצ"צ] שליט"א, ויש שפירשו דבריו שכסה"כ הוא מדריגה גבוה מאד שאין שם מקום למלאכים ולזה נתקבלה תשובת מנשה. ולפי דעתי הי' הכוונה שבתשו' שמגיעת עד כסה"כ יש מקום להימיין ולהשמאל, אך הקב"ה חתר לו חתירה מתחת כסה"כ וע"ד ומתחת זרועות עולם שהוא בחי' סוכ"ע ולכן נתקבלה תשובתו כי ע"פ השתל' לא הי' באפשרי שתתקבל מצד תגבורת הדין על

אחרים כו'. משא"כ הריח הוא מדברים חריפים וחזקים שמצד תוקף חריפותם עולים לבחי' המקיפים שבנפש לעוררם, וכאשר מאירים המקיפים דוחים את ההסתר הנעשה מקיטורים עבים שמפסולת המאכל ולכן הם מפקחים מן השינה כו'. וכ"ה עד"ז בענין הקרבן שהי' בזמן בהמ"ק שהיו מקריבים בהמה ע"ג המזבח, שהבהמה היא מבחי' חי, והמנחה היתה מבחי' צומת, והמלח שהיו מקריבים על כל קרבן הוא בחי' דומם, וכאשר היו מתבררים ע"ג המזבח ע"י אש שלמעלה החיות מהם הי' עולה ונכלל באדם העליון דאצי' שהוא בחי' י"ס דאצי', ולכן נק' הקרבן בשם לחם כמ"ש את קרבני לחמי כו'. אך ידוע שאח"כ עולה המתברר למעלה מהמברר ולכן היו עולים ניצוצי החיות אחר שנכללו באדה"ע למעלה יותר בשרשן בבחי' אורות דתהו למעלה מבחי' שם מ"ה דאדה"ע המבררם, וע"י התעוררות שלהם מעוררים אורות דתהו להתגלות בכלים דתיקון, וזהו בחי' ריח שהוא גילוי האורות שבלתי נתפסים בכלים והם בבחי' מקיפים, ובחי' זאת הי' דוחה ההסתר העולה מפסולת הבוררים ולכן לא הי' אז בחי' שינה כלל כו'.

וא"ו) אך בירור הקרבן לא הי' יכול להיות כ"א ע"י כהן הלובש בגדי כהונה, כי בבחי' בגדי כהונה יש ב' בחי', בגדי לבן ובגדי זהב, שהם כנגד ד' אותיות הוי' וד' אותיות אדני', ובגדי לבן הוא בחי' רב חסד מקור הלבנונית, ובחי' בגדי זהב הוא בחי' רשפי אש האהבה שהוא בחי' גבורות כו', והעבודה עיקרה ע"י בגדי לבן שנק' כתונת בד קדש שהם כנגד ד' אותיות הוי', וע"י יוכל הקרבן להתברר ולהתעלות בשרשו ומעורר אח"כ תוס' אור בבחי' הוי' עצמו וזהו ענין ריח ניחוח להוי'. וזהו תשובת כנס"י כיון שפשטתי את כותנתי בחי' בגדי כהונה ובגדי מלכות, לכן לא יוכל להיות הקרבת הקרבן וממילא לא תוכל לקום מן

והיינו מפני שא"י שינה גמורה עיי"ש. וראה גם אוה"ת שה"ש (כרך ב) שם ע' תקי: הסוס אינו ישן רק מתנמנם מעט מזעיר. עיי"ש.

הריח הוא מדברים חריפים וחזקים: ראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' סא. ובארוכה מאמרי אדה"א"צ דרושי חתונה ח"א ע' קכב ואילך. המשך תער"ב ח"א ס"ע תמ"א. ועוד.

שהיו מקריבים בהמה ע"ג המזבח .. מבחי' חי .. צומח: ראה תניא פל"ד (מג, ב). ובכ"מ.

בגדי לבן ובגדי זהב .. ד' אותיות הוי' וד' אותיות אדני': ראה אוה"ת תצוה ע' א'תרל"ח (בשם ס' עבודת יוהכ"פ להרמ"ק). שם (כרך ז) ע' ב'תשג (בשם המאו"א). ויקרא ע' רפט. סה"מ תרל"ב ח"א ע' פ. וע' קמ. רמ. וש"נ. תרל"ז ע' רב. וש"נ.

וזהו תשובת כנס"י כיון שפשטתי את כותנתי: בהמאמר כאן לא נתבאר המשך הפסוק (פשטתי את כותנתי), "רחצתי את רגלי איככה אטנפם", ובסד"ה דודי שלח ידו בפלח הרמון שה"ש פט, א

מביא הר"ה מפאריטש מה ששאל ע"ז את כ"ק אדמו"ר הצ"צ ומה שהשיב לו, וז"ל: שאלתי ממנו ענין רחצתי את רגלי איככה אטנפם. והשיב: שיש בזה ב' פי', הא' שכי' תשובת כנס"י שא"א לבא לבחי' התעוררות כ"א ע"י מרירות ומארי דחושבנא מבחי' הריחוק שלו וזה נק' אטנפם כו'. והב' אמר שהוא פי' התרגום כי מקום בהמ"ק נק' הרום רגלי, וזהו תשובת הקב"ה לכנס"י שכיון שאת אומרת איככה אלבשנה לכן אני אומר רחצתי את רגלי ולכן א"א להשרות שכניתי בתוכך כי איככה אטנפם כו'. — פי' הב' הובא בד"ה בלילה ההוא בסה"מ תשי"ב שם ע' 96. ובד"ה כי תשא תשכ"ח (סה"מ מלוקט ח"א שם ר"ע עט).

בחי' בגדי כהונה ובגדי מלכות: בהמאמר כאן נת' רק בחי' בגדי כהונה, ובחי' בגדי מלכות לא נתבאר כאן. ובסד"ה דודי שלח ידו בפלח הרמון שם מביא הר"ה מפאריטש מה ששאל ע"ז את כ"ק אדמו"ר הצ"צ ומה שהשיב לו, וז"ל: שאלתי ממנו

בס"ד.

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי כו', ובאה התשובה ע"ז מכנסת ישראל פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה כו' ולזאת לא אוכל לפתוח כו' וע"ז אמר אח"כ דודי שלח ידו מן החור כמשי"ת. ולהבין ג' פסוקים אלו, הנה מתחלה יש להבין פסוק ראשון דאני ישנה כו', כי הנה בחי' שינה קאי על הגלות שנמשל לשינה. וטעם הדברים הנה עיקר השינה הוא בעינים שנסתמו העינים וממילא אינו מאיר כח הראי', אך גם כל כחות הפנימי' כמו שכל ומדות מתעלמים ואינם מתגלים בעת השינה כו', כ"ה עד"ז בחי' גלות הנמשל לשינה שהוא בחי' הסתלקות כח הראי' שהוא ענין נפש האלקית שהוא בחי' ראי' לאסתכלא ביקרא דמלכא, כמו בעין הגשמי שכלי העין לבן ושחור נמשך מאב ואם, והקב"ה נותן בו כח לראות, כ"ה ברוחני' הנפש האלקית הוא בחי' כח הראי' המלוכב בבחי' הראי' דנפש הטבעית שזהו בחי' הכלי לראות (והוא ג"כ עד"ז שאב ואם ממשיכים נפש הטבעית והקב"ה נותן בו נשמה כו'). והנה בזמן הבית הי' בחי' כח הראי' דנה"א בהתגלות להסתכל ביקרא דמלכא והוא בחי' עיני תמיד אל הוי' כו' (כמ"ש במ"א במאמר בראשית ברא שהוא בחי' ההסתלקות במקור ההשתלשלו' איך שהוא הי'

אני ישנה: מאמר זה הוא ד"ה דודי שלח ידו בסה"מ תרכ"ח ע' עט ואילך, וכאן הוא בשינוי ההתחלה, והוא מיוסד והגהות על ד"ה דודי שלח ידו לכ"ק אדמו"ר הצ"צ מיום ב' פ' נח בדרי"ח מרחשון תרי"א הנחת הרה"צ הר"ה מפאריטש, נדפסה בפלח הרמון שה"ש פו, ב ואילך. מאמר הצ"צ מיוסד על ד"ה אני ישנה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קנה ואילך. והביאור ע"ז שם ע' קנט ואילך. ובשינויים בס' מאמרי אדה"א"צ — הנחות תקע"ז ע' קפט ואילך. ובתוס' הגהות באוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תצו ואילך. והביאור ע"ז שם ע' תקה ואילך. וראה גם ד"ה דודי שלח ידו באוה"ת שה"ש שם ע' תקטט ואילך. — לעניני המאמר ראה גם ד"ה זה בלקו"ת שה"ש לג, ג ואילך. לה, א ואילך. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' פט ואילך. צג ואילך.

תוכן המאמר נמצא בתוס' ביאור והגהות וכו' בד"ה זה בסה"מ תרנ"א ע' צד ואילך. ד"ה הבאים ישרש בסה"מ תרפ"ד ע' קעט ואילך. ד"ה היו צריה לראש בסה"מ תרפ"ז ע' רלא"ב. ד"ה בלילה ההוא בסה"מ תשי"ב ע' 89 ואילך. ד"ה בלילה ההוא תשכ"ח, והמשכו בד"ה כי תשא (דש"פ תשא) תשכ"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' עז ואילך). — וראה סה"מ תרפ"ז ע' vi מרשימת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שהמאמר ד"ה סמוכני דש"פ נצוי' תרפ"ו הוא מד"ה

אני ישנה דשנת [תרנ"א], אך לע"ע לא הגיע לידינין. אודות מאמר זה ראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קמט (להרש"ז סלונים): אשלח לו אי"ה משלוח מנות דרוש אחד מכ"ק אדמו"ר וצוקללה"ה זיע"א מתחיל אני ישנה ולבי ער .. והוא ענין טוב וכשילמד אותו בעיון אקוה שימצא בו מעט טוב טעם כו'.

[בכמה מקומות בהמאמר נסמנו בגוכ"ק קוים בצדי הגליון, ולע"ע לא נודע למה ירמזו. ואולי הם סימנים על עוד הגהות שעלה ברצונו הק' לרשום על המאמר, אך לפועל לא רשם אותם].

הגלות שנמשל לשינה: ראה גם תו"א ורא"ה נה, א. ד"ה אני ישנה תר"צ (סה"מ קונטרסים ח"א צא, ב ואילך). ובכ"מ.

עיקר השינה הוא בעינים שנסתמו העינים: ראה ד"ה הבאים ישרש תרפ"ד שם: עיקר ההיכרות של השינה הוא בראי' ושמיעה, וביותר הוא בראי' עיי"ש. וראה גם סה"מ תש"ז ע' 522. תו"מ התועדויות תש"ז ח"א ע' 34. ועוד.

כמ"ש במ"א במאמר בראשית ברא: בהנחת הר"ה מפאריטש בפלח הרמון שם: כנ"ל במאמר דבראשית. והכוונה לד"ה בראשית ברא להצ"צ מש"פ בראשית תרי"א. וראה הנחת הר"ה מפאריטש מהמאמר בפלח הרמון בראשית כב, א ואילך.

הוא ויהי' כאחד וממילא רואה אמיתית הביטול כמו שהוא קמי', וזה הי' בגילוי בזמן הבית (כו'). אך בזמן הגלות נסתלק ונתעלם כח זה דבחי' הראי' וכמ"ש ועיניו השע כו'. וההפרש הוא בענין התפעלו' האהבה, שכאשר אור האלקי אצלו הוא בבחי' ראי' מקרוב אזי ההתפעלו' היא בתוקף ההרגשה להתפעל ברשפי אש מעיני האלקי, משא"כ כשאור האלקי אינו מאיר בבחי' ראי' מקרוב רק בבחי' שמיעה והשגה אזי ממילא אין ההתפעלות בתוקף והרגשה, וכידוע דאינו דומה שמיעה לראי' כי הגם שאין כל חדש בעיני הראי' כי לא ראה רק מה ששמע מתחלה, אך ע"י הראי' הוא מתדבק במהות הדבר ולכן ההתפעלות הוא בתוקף יותר, משא"כ שמיעה אינה אלא ידיעת המציאות כו' וד"ל. אך גם מכח השמיעה אינו מאיר בזמן הגלות רק כח היותר אחרון שבו והוא כח המדמה בלבד וכמ"ש היינו כחולמים (וכנ"ל במשל השניה שע"י סגירת העינים מתעלמי' כל הכחות שכל ומדות ולא נשאר רק כח המדמה ולכן יכול לדמות בחלומו שני הפכים כאחד מצד שחסר כח ההבחנה הנמשך מבחי' שמיעה דבינה כמ"ש און מילין תבחן, כך הוא בזמן הגלות הגם שכל ישראל דבוקים בה' אחד מ"מ בשעת מעשה הוא עוסק בעיני העוה"ז בכל עומק שכלו ודעתו כו' והוא כמו החלום כו' וד"ל).

ב) והנה עד"ז יובן בחי' השניה למעלה כמ"ש עורה למה תישן הוי', דמשמע מזה שבזמן הגלות יש בחי' שינה למעלה ג"כ כבי'. וביאור הענין הוא כי הנה ע"ד דוגמא למטה יש בחי' כלי העין, וכח הראי' שבעין, כ"ה עד"ז למעלה כתי' שבעה אלה עיני ה', שהם בחי' מלאכים הנק' אבריים דשכינתא, ועל ידם נמשך ההשגחה האלקי' מבחי' אא"ס שבמל' דאצי' להשפיע לכל א' לפי מעשיו אם בחסד וטוב או להיפך כו', וכן עד"ז יש בחי' אזני ה' כמ"ש ויקשב ה' וישמע כו', וכן עד"ז למעלה מעלה יש ג"כ כלי הראי' והוא ענין עין רואה ואזן שומעת וכמארז"ל דע מה למעלה ממך כו', והם בחי' חו"ב שבי' ספירות דאצי', וכח הראי' הוא בחי' אא"ס המתלבש בהם, שהוא נמשך ע"פ קו המדה דחו"ב לכאור"א כפי אתעדל"ת שלו (וכמו הב"ד שלמטה שדנים בשכלם ע"פ שמיעה מראיית העדים כן למעלה ע"פ ראי' ושמיעה עליונה ממעשה התחתונים כן נמשך מלמעלה למטה ע"פ משפט הח"ע כו' וד"ל). והנה בזמן הבית הי' אא"ס מאיר בגילוי בהתלבשות תוך הכלים

וכידוע דאינו דומה שמיעה לראי': ראה בכ"ז בארוכה לקמן ד"ה והחרים ע' רסו. וש"נ.

במשל השניה... נשאר רק כח המדמה... בחלומו שני הפכים: ראה תו"א וישב כח, ג. ובארוכה תו"ח שמות (כתי' הר"ש סופר) נב, א ואילך. [ובהוצאת תשס"ד ח"א לו, ד ואילך]. סה"מ תרל"ב ח"א ע' רנו. הש"ת ע' 5. סה"מ מלוקט ח"ב ע' רסו. ועוד.

והנה עד"ז יובן בחי' השניה למעלה: בהבא לקמן ראה ביאורה"ז לאדהאמ"צ סו, סע"א ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' שכה ואילך. סה"מ תרל"ב ח"א ע' רנג ואילך

[ובהנסמן שם לתחילת המאמר]. וראה גם בדרושים שנסמנו בהערה שלפנ"ז.

שבעה אלה עיני ה' .. מלאכים הנק' אבריים דשכינתא: ראה בכ"ז בארוכה תו"א וירא יד, ד ואילך. [ובהנסמן לקמן הערה ד"ה: יש ג"כ בחי' ראי'].

וכמארז"ל דע מה למעלה ממך: ראה ד"ה הבאים ישרש תרפ"ד, וד"ה בלילה ההוא תשכ"ח תורת אדה"ז ע"ז.

התחתונים (והיינו בחי' הארת הקו שלאחר הצמצום כו'), ולכן יכול ג"כ להיות הפסקת השפע כשאין מעשה התחתונים. וזהו שכנס"י שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והיינו מפני שנפסק לפעמים לכן שאלה זאת היא שלא כהוגן, אבל יש בחי' למעלה שאין מגיע לשם מעשה התחתונים רק הוא נמשך ממילא ומאליו ולכן נמשך בתמידות אפי' כשאין מעשה התחתונים (והיינו בחי' חפץ חסד הראשון שהוא בחי' רצון הפשוט להטיב שמחמתו עלה במח' אנה אמלוך שנק' מל' דא"ס, ולהיותו בבחי' א"ס לכן אין בו שינוי מצד מעשה התחתונים), וזהו בחי' טל וע"ז אמר שראשי נמלא טל כו' וד"ל.

ה) והנה זהו מאמר הקב"ה לכנס"י ובאה ע"ז התשובה מכנס"י פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה, ופי' במדרש דכותנתי הוא בגדי כהונה ובגדי מלכות, והכוונה בזה דאיך יוכל להיות התעוררות מן השניה מאחר שנפשט ממני בגדי כהונה ומלכות (ועד"מ באדם כשמעוררים אותו משנתו הוא משיב שפשטתי א"ע ממלבושי ולכן לא אוכל לקום כו'). ולכאורה אינו מובן מה ענין בגדי כהונה ומלכות להתעוררות מן השניה. ויש להקדים ענין הקרבנות שנק' ריח ניחוח לה', ולכן מצד הקרבת הקרבן שהי' בזמן בהמ"ק לכן לא הי' אז זמן שינה כי הריח מפקח את השניה (ובזה יש לפרש ביוחנן כה"ג שביטל את המעוררים כו' מצד שהי' בזמן בהמ"ק ואז לא הי' בחי' שינה גם כו"א מצד הקרבת הקרבנות הנק' בשם ריח כו' וד"ל), משא"כ המאכל מביא את השניה כידוע בדרז"ל שלא היו מניחין לכה"ג לאכול הרבה מצד שהמאכל מביא את השניה.

ו) להבין ענין זה מפני מה המאכל מביא את השניה, הנה המאכל הוא מבחי' דומם וצומח וחי שאין להם מוחין ושכל מצד העביות וגסות שלהם, משא"כ האדם המוחין שלו הם רוחניים יותר לכן הם מסוגלים לקבל אור השכל בתוכם, ולכן כשאדם אוכל המאכל שהוא מדצ"ח הגם שנתברר ונכלל בנפש האדם, מ"מ הפסולת שלו שאינו יכול להתברר וליכלל עולה מזה קיטורים עבים אל המוח ומסתירים אור השכל, ולכן נסתלק כח השכל למקורו שזהו ענין השניה כו'. ובבחי' בעל חי יש בחי' שינה מצד שאוכל צומח שהוא מגושם יותר מבחי' חי, ולכן הוא מסתיר חיותו וגורם הסתלקות, זולת דגים שבים שמזונם הוא בחי' מים דבר רוחני, ובסוס יש טעמים

והוא שכנס"י שאלה שלא כהוגן: ראה בדרושים שנסמנו בהערה שלפנ"ז.

והנה זהו מאמר הקב"ה .. פשטתי את כותנתי: בהבא לקמן (עד פיסקא: וע"ז אמר אח"כ דודי) ראה ד"ה דודי שלח ידו באוה"ת שה"ש (כר ב) שם ע' תקל.

ויש להקדים ענין הקרבנות שנק' ריח ניחוח: בהבא לקמן עד סוף הפרק ראה בארוכה מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' ריב ואילך. ס"ע רלא ואילך. אדה"ת פנחס ס"ע אקל ואילך. אקמה.

המאכל מביא את השניה כידוע: ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ט שם ע' ריב. וע' רלא ואילך. אוה"ת פנחס שם ע' אקלא. אקמה. ועוד.

ובסוס יש טעמים אחרים: ראה אוה"ת מגילת אסתר (הוצאת תש"נ) ס"ע קפג"ד: בגמ' פ"ב דסוכה דכ"ז ע"ב כו' וכמה שינת הסוס שתי' נשמי כו', ובזהר פ' ויגש דר"ז ע"א כו' ודוד בגין דוכתיה דאיהו חי לא הוה נאים אלא שתי' נשמי דעד שתי' נשמי חסר חד איהו חי כו' עכ"ל, עכ"פ למדנו מזה כו' דשינת הסוס זהו בחינה למדריגת בחי' חי,

ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים שזהו ע"י התורה, כידוע דהתורה נק' לחם להקב"ה כמאמר לכו לחמו בלחמי כו' וד"ל.

וענין יונתי היינו עליות המל' כנגד חב"ד, והיינו כמ"ש עיניך יונים היינו עד"מ היונים שמסתכלים זב"ז בתמידות מצד עוצם התענוג שיש להם בהסתכלות זאת, כך כתי' למעלה חכלילי עינים מיינ, כי עינים הוא כח ההסתכלות שבכנס"י שמסתכלים ביקרא דמלכא מצד תוקף העונג שמתענגי' על ה', ועי"ז נולדה רשפי אש האהבה לצאת מגדרי הכלי וליכלל לגמרי בעצמות אא"ס, והוא ענין חכלילי שהוא בחי' תוקף האדמומית שבעינים שהוא בחי' גבורות רשפי אש האהבה שיש בהסתכלות דכנס"י, ובחי' זאת באה מיינ שהוא בחי' גילוי ריזין דאורייתא שהם מגלים בחי' הרוממות דעצמות אא"ס איך שהוא קדוש ומובדל לגמרי, שע"י מתגלה רשפי אש האהבה אלקי' להיות כלה שארי ולבכי כו' (או ע"י התבוננות איך דבי"ה הוי' צור עולמים, ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז, נמצא שכללות העולמות נבראו בשתי אותיות בלבד, והנה כמו למטה העדר תפיסת מקום דשתי אותיות לגבי כח המח' שיוכל לחשוב עד אין שיעור כו' כ"ה למעלה העדר תפיסת מקום דכל העולמות אפי' בחי' אצי' לגבי עצמות המאציל וזהו נק' לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' וד"ל).

ואחר עלי' המל' כנגד נה"י וחג"ת וחב"ד, אז אח"כ באה בחי' המל' לבחי' תמתי שהוא בחי' שוין בקומתו וכתר א' לשניהם כו', ונק' תמתי מלשון שלימות להיות בחי' זאת משלמת כל החסרונות וכל הפגמים כו', וזהו ולבי ער. ומשם קול דודי דופק פתחי שתפתח נקודת לבבך כנ"ל, ואזי תבא לי היינו למהותו ועצמותו, כי כ"מ שנא' לי אינו זו בעוה"ב ובעוה"ז שהוא בחי' אני ה' לא שנית, והיינו ע"י שתעורר בעצמך ד' מדרגות מהעלם אל הגילוי שהוא בחי' אחותי רעייתי יונתי תמתי כנ"ל, וכאשר תבא לבחי' תמתי אז תבא לבחי' לי שהוא בחי' מהותו ועצמותו בחי' אני הוי' לא שנית כו'.

ואח"כ אמר שראשי נמלא טל, כי ההפרש בין טל למטר שהמטר בא ע"י אתעדל"ת מאידים העולים מן הארץ, משא"כ הטל נמשך ממילא ומאליו, ולכן טל לא מיעצר מצד שאין קיום לעולם בלעדו, ולכן לא פעל אלי' רק על מטר שלא יהי' ולא על טל, כ"ה למעלה יש מקום שמגיע לשם אתעדל"ת דמעשה

כידוע דהתורה נק' לחם .. לכו לחמו בלחמי : ראה גם לעיל ד"ה ת"ר נר חנוכה. וש"נ. עיניך יונים .. עד"מ היונים שמסתכלים זב"ז : ראה תו"א ויחי מזו, ג. לקו"ת שה"ש יד, ב. לד, ג. לט, א. אוה"ת ויחי שסה, סע"ב. שה"ש ע' של. ס"ע שו"ז. ועוד. כתי' למעלה חכלילי עינים מיינ: ראה בכ"ז תו"א ויחי שם מז, ג. אוה"ת ויחי שם שסט, א. שעד, ב. העדר תפיסת מקום דשתי אותיות לגבי כח המוח: ראה עד"ז תניא פ"כ (כו, א). ובכ"מ. ההפרש בין טל למטר: בהבא לקמן ראה גם לקו"ת האיזונו עג, ב. שה"ש לד, ד. אוה"ת תולדות קנט, ב ואילך. וישלח רלז, א ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' תסב ואילך. וש"נ. תרל"ג ח"ב ע' תקנז ואילך. וש"נ.

דחו"ב ולמטה מטה בשבעה אלה עיני הוי', וממילא הי' תופס מקום מעשה התחתונים שהוא ענין תומ"צ שישראל עושין, ולכן הי' נמשך שפע הפנימי לישאל, ולאוה"ע לא הי' נמשך רק הפסולת ותמצית השפע. אבל בזמ"ג קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא שהוא הסתלקות האור מן הכלים דחו"ב לבחי' רוממות עצמותו שלמעלה מן החכ' ושם אינו תופס מקום מעשה תומ"צ כמ"ש אם חטאת מה תפעל בו ורבו פשעך מה תעשה לו, אם צדקת מה תתן לו כו', ולכן יוכלו אוה"ע לקבל עצם השפע ולמשול על ישראל וכמ"ש רם על כל גוים ה' שמקבלי' מרוממו' דשם הוי' שהוא למעלה מהחכ' מצד העדר תפיסת מקום וכמ"ש שממית בידיים תתפש כו', וזהו בחי' שינה למעלה כו' וד"ל.

ג) אך הנה ארז"ל יוחנן כהן גדול ביטל את המעוררים שהיו אומרים עורה למה תישן הוי', כי באמת הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ולהבין זה איך שיש למעלה שני הבחי' בחי' שינה וגם לא ינום ולא יישן כו', יש להקדים ענין מ"ש הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט כו', והנה פשוטו של מקרא הוא כיון שהוא יוצר עין הגשמי הלא יביט בעצמו בודאי, אך באמת הכוונה הוא בתיבת עין הוא כלי העינים העליונים שהם בחי' אברים דשכינתא (בבי"ע) ובחי' כלים דחו"ב (בבחי' אצי'), וע"ז אמר שכיון שהוא יוצר עין שהוא ענין התלבשותו, א"כ קל וחומר שיביט בעצמו למעלה מן החכ' ובינה, וא"כ יש ג"כ בחי' ראייה והשגחה על כל הפרטים בעצמות אא"ס שלמעלה מן החכ' (והוא בחי' עינא דעתיקא שלמעלה מן החכ' או למעלה מעלה בבחי' א"ק, והוא בחי' מח' דצופה ומביט כו' כל הפרטי' כאו"א בפ"ע ובסקירה א' כו' וכמ"ש המבין אל כל מעשיהם בפרט ואעפ"כ הוא בסקירה אחת כו' וד"ל). ומעתה יובן ענין הנ"ל שמה שיש בחי' שינה בזה"ג היינו בבחי' אא"ס המלוכש בתוך הכלים די"ס דאצי' שנסתלק הפנימי מהם וכמאמר קוב"ה בגלותא אסתלק כנ"ל (ואינו מאיר בהם רק כפי המדה ושיעור שבתחלת ההשתלשלו' כו'), משא"כ בבחי' העצמות שלמעלה מבחי' הכלים דחו"ב

ענין התלבשותו: בדי"ה זה תרנ"א מבאר זה בהגה"ה: ונראה הכוונה דעין הוא בחי' כלי העינים למעלה, ויוצר עין הוא התלבשות האו"א"ס שמתלבש בהעינים עליונים, ומה שאמר ע"ז יוצר עין י"ל מפני שהתהוות הכלים היא מהאור המתלבש בתוכם (דמהתעבות האור נעשה הכלי כו') בכח הא"ס כו' כמ"ש במ"א, ולכן נק' האור המתלבש בכלים כו' בשם יוצר עין.

יש ג"כ בחי' ראי' והשגחה .. בעצמות או"א"ס שלמעלה מן החכ': ראה תו"א וירא שם טו, א ואילך. מאמרי אדה"ז פרשיות ע' קו ואילך. דרך מצותיך פב, א. סה"מ תרל"ג ח"א ע' סד ואילך. תרל"ה ח"א ע' ע' ב ואילך. תרמ"ג ע' קנז ואילך. לקו"ש ח"ח ע' 197 ואילך. ועוד.

ושם אינו תופס מקום מעשה תומ"צ: בדי"ה זה תרנ"א מוסיף כאן בהגה"ה: כ"א התשובה דוקא שהוא בחי' הריח לעורר את המקיף כו' וכמשי"ת"ל א"י"ה.

אך הנה ארז"ל יוחנן כהן גדול ביטל את המעוררים: בהבא לקמן ראה אוה"ת שה"ש (כרך ב) שם ע' תקו.

יש להקדים ענין מ"ש הנוטע און הלא ישמע: בהבא לקמן ראה בארוכה אוה"ת נ"ד (כרך ג) ע' אישפ ואילך. סה"מ עזר"ת ע' סא ואילך. תרפ"ג ס"ע קנה ואילך. ד"ה ועתה שמע אלקיני תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב רעו, ב ואילך). סה"מ אידיש ע' 15 ואילך. 29 ואילך.

עין הוא כלי העינים העליונים .. יוצר עין שהוא

שם יש ג"כ בחי' ראי' והשגחה בפנימי' על ישראל דייקא, ובחי' זו אינה מסתלקת לעולם, כי בבחי' העצמי' אינו שייך ענין ההסתלקות, ולכן הוא שומר ישראל שלא יהי' כליון לגמרי וכמ"ש לא מאסתים כו' לכלותם כו'. ולכן ביטל את המעוררים מצד שבבחי' שלמעלה מן החכ' אין שם שינה כלל אפי' בזה"ג כו' וד"ל.

וזהו אני ישנה בגלותא מצד הכלים דנר"נ, שהאור של נה"א הוא בבחי' הסתלקות מהם כמו למעלה שבחי' אא"ס הוא בבחי' הסתלקות מן הכלים דחוי"ב כו'. אך ולבי ער כי בבחי' נקודת הלב שלמעלה מן המוחין אשר שם משכן היחידה שם אין שינה והסתלקות כלל, וכמו שלמעלה בבחי' שלמעלה מן החכ' לא ינום ולא יישן כו', לכן קול דודי דופק פתחי לי שנמשך בכל עת בחי' התעוררות מבחי' עתיקא שלמעלה מן החכ' וכן מבחי' יחידה שבנקודת הלב לעורר מן השינה. ומהו ההתעוררות זהו מאמרו פתחי לי היינו שפועל בכנס"י כח הפתיחה, שיהי' נפתח נקודת לבבם להיות כלי לקבל בתוכם גילוי אא"ס, וזהו פתחי לי נקודת לבבך בכדי שאוכל ליכנס בתוכך, והיינו ע"י שתבא לבחי' אחותי רעייתי יונתי תמתי שזהו ד' בחי' בבחי' המל' מקור נש"י שכל בחי' ממנה הוא כלי לקבלת גילוי אא"ס בתוכה באופן אחר כו'.

וזהו ג"כ ענין יוסף שנא' עליו בן פורת יוסף אותיות תופר ופותר, כי ענין פורת הוא תוס' אורות למעלה כמ"ש במאמר דבראשית, וממילא נמשך האור למטה כמו למעלה שזהו ענין יחוד דד"ע וד"ת שזהו ענין תופר מלשון חיבור ויחוד כו' (והוא ג"כ ענין פורת כי מתקן הצי"א שנמשכים בעת השינה שהם החלומות וממשיך בהם בחי' המוחין כו' וד"ל), ולכן נק' צדיק יסוד עולם כי עולם

ואילך. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ס"ע צ ואילך. צה ואילך. אוה"ת שה"ש (כרך ג) ע' תקס ואילך. וראה גם לקו"ת בהר לט, סע"ג ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רפד ואילך. תרע"ח ע' שח ואילך. תרפ"ז ע' שיד ואילך.

וזהו ג"כ ענין יוסף: בד"ה זה תרנ"א מקום פיסקא זו הוא לקמן בפרק ד' לפני הפיסקא: והנה בחי' רעייתי. ועד"ז בד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ד שם נת' הענין דבן פורת יוסף בהמשך לבחי' אחותי.

בן פורת יוסף אותיות תופר ופותר .. תוס' אורות: ראה תו"ח ויחי כג, ב. אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשמ"ב, ב. ועוד.

כמ"ש במאמר דבראשית: ד"ה בראשית ברא להצ"צ הנ"ל (הנחת הר"ה מפאריטש ממאמר הצי"צ נדפס בפלח הרמון בראשית שם וראה שם כג, ג ואילך).

הצי"א: =הצירופי אותיות.

שבבחי' שלמעלה מן החכ' אין שם שינה כלל אפי' בזה"ג: בד"ה זה תרנ"א מוסיף כאן בהגה"ה: וי"ל דבחי' הפנימיות ועצמות דבחי' עינא פקחין הנ"ל מאיר עתה בזה"ג יותר מבזמן הבית. עיי"ש הביאור בזה.

וזהו פתחי לי נקודת לבבך בכדי שאוכל ליכנס בתוכך: בד"ה זה תרנ"א מוסיף כאן בהגה"ה: ונראה הכוונה דפתחי לי הוא שיפתח בחי' הלב היינו הכוחות המוסתרים והם השכל ומדות, שיפתחו והיוו כלים לאלקות שישכון בתוכם בגילוי, היינו שיתעוררו גם הכוחות פנימיים לאלקות כו'.

ד' בחי' בבחי' המל'. .. שכל בחי' ממנה הוא כלי .. באופן אחר: ראה ד"ה זה תרנ"א בהגה"ה: והיינו ד' עליות דבחי' מל' בבחי' פנים בפנים, הא' שהמל' עולה נגד נה"י, הב' שעולה נגד חג"ת, הג' נגד חב"ד, הד' שיהיו שוין בקומתו כו', וזהו הד' מדרי' דאחותי רעייתי יונתי תמתי כו' וכמשי"ת. – אודות הד' בחי' אלו ראה לקו"ת שה"ש שם לד, סע"ב

הוא בחי' המל' ד"ת הארה בעלמא, והארה זאת קמי' היא כלא חשיב ונק' אין הכלול ביש האמיתי, משא"כ יסוד הוא בחי' יש האמיתי עצמו ולכן נק' יסוד ע"ד דוגמא למטה שהיסוד הוא עיקר המעמיד ומקיים את כל הבנין רק למטה היסוד הוא למטה והבנין הוא למעלה, ולמעלה היסוד הוא למעלה מבחי' העולם והוא עיקר המעמיד ומקיים את בחי' העולם כו' וד"ל.

ד) והנה בחי' אחותי הוא בחי' אברהם, כמארז"ל במדרש ע"פ אחות לנו קטנה זה אברהם שאיחה כל באי עולם להקב"ה, והיינו שהמשיך גילוי אלקות בכל באי עולם להיות רואין האמת איך שהיש הוא בטל לגבי האין ואינו נפרד ממנו ח"ו, ועי"ז נדבקו לבחי' אלקות המחי' כל העולמות ואינם נמשכים אחר היש (וכמ"ש ויטע אשל כו' ויקרא כו' אל עולם ולא אל העולם כמבואר במ"א וד"ל). וביאור הדברים הנה כתיב כי אל דעות ה' שיש ב' דעות, הא' כמו שהוא אצל הנבראים שלמטה הוא היש מצד שנראה ליש, ולמעלה הוא בחי' האין מצד שהאור האלקי מוסתר אצלם, ודעה זאת נק' ד"ת, והב' הוא בחי' ד"ע, והיינו כמו שהוא קמי' שלמעלה הוא בחי' היש האמיתי להיותו מקורא דכולא, ולמטה הוא בחי' האין מצד שהוא כלא חשיב, ואברהם ה' הילוכו בקדש בבחי' ד"ע הנ"ל שהי' רואה אמיתית הביטול כמו שהוא קמי' ובחי' זאת המשיך גם בכל באי עולם וזהו שאיחה כל באי עולם להקב"ה כו'. והנה כן הוא עד"ז עכשיו בנש"י שבגופים נעשה בחי' אחותי ע"י מעשה המצות, כי הנה במצות יש ב' בחי', הא' מצות העליונות שהם בחי' רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא שהם בחי' כלים דיו"ד ספירות שהם בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו', ויש בחי' מצות למטה שהם בחי' בירורי נוגה והם עולים בבחי' העלאה מלמעלמ"ע, ועי"ז נש"י מתחברים ב' בחי' מצות הנ"ל (וענין חבורם הוא שע"י ההעלאה שמלמטה למעלה תהי' ההמשכה מלמעלמ"ט כו' וממילא נעשה חיבור דב' דעות דד"ע וד"ת, והיינו שיאיר בנבראים אמיתי' הביטול כמו שהוא למעלה כו'), ובחי' זאת נק' אחותי שנמשך מבחי' עליי' המל' כנגד נה"י כו'.

והנה בחי' רעייתי הוא עליית המל' כנגד חג"ת, ובחי' זאת נעשה ונמשך ע"י בחי' הדבור דתורה, כי הנה הדבור הוא נמשך מהבל הלב שהוא קול דתורה, והקול נמשך מבחי' ג' מדות חג"ת שבלב לכן עי"ז נתעלה בחי' המל' למעלה כנגד מדות העליונות דחג"ת דז"א, וזהו בחי' רעייתי, ולכן רעייתי הוא בחי' פרנסתי

אין הכלול ביש האמיתי .. יש האמיתי עצמו: לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג. המשך תער"ב ח"א ע' רנו. ובכ"מ. ראה בארוכה בכ"ז לקמן בהמשך והחרים ד"ה מטה עיור. וש"נ.

למטה היסוד הוא למטה .. ולמעלה היסוד הוא למעלה: ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ג) תקיא, סע"א-ב. יתרו ע' תשא. ביאור"ז להצ"צ ח"א ע' כה. סה"מ תר"ל ע' לו. סה"מ מלוקט ח"א ע' סו.

אל עולם ולא אל העולם כמבואר במ"א: ראה במצות יש ב' בחי' הא' מצות העליונות .. בחי' מצות למטה: ראה בכ"ז לקמן ד"ה או ישיר. וש"נ.